

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพในสถานบริการสุขภาพภาครัฐ

เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 17

Factors Influencing Health Status of Professional Nurses at the 17th Public Health Inspection Region

นางสนธิ พร้อมสกุล* อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (1) รองศาสตราจารย์ ดร.สมใจ พุทธาพิทักษ์ผล**

(2) อาจารย์ ดร.กฤษดา แสงศิริ***

Mrs.Sanit Promsakul; Thesis advisor: (1) Dr. Somjai Puttapitukpol, Associate Professor ;

(2) Dr.Krisada Sawaengdee

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวางนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาภาวะสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ ในสถานบริการสุขภาพภาครัฐ เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 17 (2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล พฤติกรรมการนอนหลับ และสภาพการทำงาน กับภาวะสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ และ 3) ศึกษาปัจจัยทำนายภาวะสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากโครงการวิจัย เรื่อง “สุขภาพและชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพในประเทศไทย” ของกฤษดา แสงศิริ และคณะ (2552)

ประชากรในการศึกษาเป็นแบบสอบถามสุขภาพและชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพที่พยาบาลวิชาชีพตอบกลับมาในโครงการ 10,000 ชุดแรก คัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่ผู้ตอบปฏิบัติงานในสถานบริการสุขภาพภาครัฐ เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 17 จำนวน 418 ชุด นำมาศึกษาเฉพาะหัวข้อ ลักษณะส่วนบุคคล พฤติกรรมการนอนหลับ สภาพการทำงาน และภาวะสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติไคสแควร์ และ การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก

ผลการวิจัย พบว่า (1) พยาบาลวิชาชีพในสถานบริการสุขภาพภาครัฐ เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 17 เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังร้อยละ 69.90 การเจ็บป่วยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ โรคกล้ามเนื้อ กระดูกและข้อ (ร้อยละ 52.40) ไขมันในเลือดสูง (ร้อยละ 23.70) และไวรัสตับอักเสบ บี (ร้อยละ 6.90) การบาดเจ็บที่พบมากที่สุด ได้แก่ เสี่ยงต่อการสัมผัส/ สูดดมสารเคมีอันตรายหรือสัมผัสรังสี (ร้อยละ 20) การติดเชื้อโรคที่พบมากที่สุด ได้แก่ ไวรัสตับอักเสบ บี (ร้อยละ 3.30) (2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังของพยาบาลวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ประวัติการตั้งครรภ์ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ค่าดัชนีมวลกาย ตำแหน่งงานประจำ ลักษณะงานที่ทำในปัจจุบัน ระยะเวลาทำงาน และการทำงานต่อเนื่อง ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการบาดเจ็บจากการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ จำนวนชั่วโมงการนอนหลับ ปัญหาการนอนหลับ ตำแหน่งงานในปัจจุบัน ลักษณะงานที่ทำในปัจจุบัน ระยะเวลาทำงาน และการทำงานต่อเนื่อง (3) ปัจจัยทำนายภาวะสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพในสถานบริการสุขภาพภาครัฐ เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 17 ได้แก่ จำนวนชั่วโมงการนอนหลับ ลักษณะงานที่ทำในปัจจุบัน และระยะเวลาทำงาน

* นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์ แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

e-mail address: Admins.pui@gmail.com

** รองศาสตราจารย์ แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

e-mail address: pusomjai@gmail.com

*** ประธานโครงการวิจัย “สุขภาพและชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพในประเทศไทย” สำนักงานวิจัยและพัฒนากำลังคนด้านสุขภาพ

กระทรวงสาธารณสุข e-mail address: ksawaengdee@gmail.com

Abstract

The purposes of this cross sectional descriptive research were: (1) to explore the health status of professional nurses at the 17th Public Health Inspection Region, (2) to investigate the relationship between personal characteristics, sleep behaviors, and working environments of professional nurses, and (3) to analyze factors influencing health status of professional nurses at the 17th Public Health Inspection Region. Secondary data from the project entitled “Health and Work life of professional nurses in Thailand”, conducted by Krisada Sawaengdee, et.al. (2009), were used in this study.

The population included 10,000 professional nurses who answered and returned the first set of questionnaires to the stated project. Only 418 questionnaires of professional nurses who worked in the 17th Public Health Inspection Region were selected for this study. Moreover, four variables, namely personal characteristics, sleep behaviors, working environments, and health status of professional nurses were studied. Data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, chi-square, and multiple logistic regression.

The results were as follows. (1) Seventy percent of professional Nurses at the 17th Health Inspection Region reported that they suffered from chronic diseases (69.90%). These top three diseases were musculoskeletal diseases (52.40%), hypercholesterolemia (23.70%), and chronic viral hepatitis (6.90%) respectively. Twenty percent of professional nurses stated that they were prone to contact with or inhale of toxic chemical substances or exposed radiation. Three percent of professional nurses were infected by Hepatitis B virus during work. (2) Age, marital status, history of pregnancy, monthly income, body mass index, working position, shift work, work duration, and continuing working correlated significantly with their chronic diseases. Moreover, hours of sleep, sleep problems, work position, work description, and continuing work were significantly correlated with occupational injuries. Finally, (3) three factors: hours of sleep, job description, and working time co-predicted health status of professional nurses.

Keywords: Health status, Professional nurse, Ministry of Public Health

---

* นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์ แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

e-mail address: Admins.pui@gmail.com

** รองศาสตราจารย์ แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

e-mail address: pusomjai@gmail.com

*** ประธานโครงการวิจัย “สุขภาพและชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพในประเทศไทย” สำนักงานวิจัยและพัฒนากำลังคนด้านสุขภาพ

กระทรวงสาธารณสุข e-mail address: ksawaengdee@gmail.com